

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه استفساریه تبصره (۲) ماده (۸۲) مکرر (۲) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شورای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران - مصوب ۱۳۸۲-»

مقدمه

به موجب تبصره «۲» ماده (۸۲) مکرر ۲ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۸۲، رسیدگی به تخلفات اداری شهرداران به هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان وزارت کشور محول شده است. شمول هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان وزارت کشور به هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری استانداری‌ها، محل شک و تردید قرار گرفته و این امر از حیث رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان، مشکلات اجرایی را در پی داشته است؛ از جمله شبهات مطرح این است که آیا رسیدگی به تخلفات اداری شهرداران، در هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان وزارت کشور صورت می‌گیرد یا در هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری استانداری‌ها.

هدف لایحه استفساریه

نظر به مطالب یاد شده، هدف از ارائه این لایحه تفسیری، حل معضل فوق‌الذکر و تشخیص و تعیین دقیق مرجع رسیدگی به تخلفات اداری شهرداران است.

ارزیابی لایحه استفساریه

ابتدا باید اشاره کرد مناسب‌تر بود که پاسخ پیشنهادی دولت به سؤال مطروحه در استفساریه نیز مطرح می‌شد. با این حال، نظر به محتوای سؤال استفساریه با بررسی متن قوانین جاری کشور، تأمل در مطالب ذیل ضروری به نظر می‌رسد:

به استناد ماده (۱) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲، به منظور رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان هر یک از دستگاه‌های مشمول این قانون، هیئت‌هایی تحت عنوان هیئت رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان تشکیل می‌شود و براساس ماده (۴) آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور هر یک از دستگاه‌های یاد شده در تبصره «۱» ماده (۲) آن آیین‌نامه، در صورت برخورداری از واحد سازمانی در مراکز استان‌ها می‌توانند نسبت به تشکیل هیئت‌های بدوی رسیدگی به تخلفات اداری در این مراکز اقدام کنند. دستگاه‌های مورد اشاره در تبصره «۱» ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری عبارت‌اند از: وزارتخانه‌ها، شرکت‌های دولتی و... که وزارت کشور نیز مشمول دستگاه‌های اجرایی مذکور در این قانون بوده و بر همین اساس، هیئت رسیدگی به تخلفات اداری در مرکز وزارتخانه مذکور و همچنین در مراکز استان‌ها، تشکیل شده و حکم انتصاب اعضای آنها، هم در مرکز وزارتخانه و هم در واحدهای استانی (استانداری‌ها) با تأیید و امضای وزیر کشور صورت گرفته است.

بنابراین استانداری‌ها به عنوان واحدهای استانی وزارت کشور، دارای هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری مستقل نبوده و چنانچه در مراکز استان‌ها، هیئت‌های بدوی تشکیل شده باشد، این هیئت‌ها، همان هیئت‌های بدوی رسیدگی به تخلفات اداری وزارت کشور محسوب می‌شوند. با عنایت به موارد مذکور پاسخ استفساریه مبنی بر این‌که آیا «هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان وزارت کشور شامل هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری استانداری‌ها می‌شود یا خیر»، مثبت است.

اما با توجه به اینکه در مقدمه توجیهی لایحه استفساریه، هدف از ارائه آن تعیین مرجع صالح رسیدگی به تخلفات اداری شهرداران است، لازم است در این رابطه به نکات ذیل نیز اشاره شود:

الف) وفق تبصره «۲» ماده (۷۱) قانون تشکیلات و وظایف و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحیه‌های بعدی آن، نصب شهرداران در شهرهای با جمعیت بیش از دویست هزار نفر و مراکز استان‌ها بنا به پیشنهاد شورای شهر و حکم وزیر کشور و در سایر شهرها به پیشنهاد شورای شهر و حکم استاندار صورت می‌گیرد.

ب) براساس ماده (۳۳) آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری، هیئت‌های بدوی مکلفند درخصوص تعیین مرجع رسیدگی به اتهام مدیران، قبلاً مراتب را به اطلاع نماینده موضوع ماده (۳۴) آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور (مسئول هماهنگی و نظارت که توسط وزیر کشور تعیین و از طریق هیئت عالی نظارت معرفی می‌شود) برسانند. مرجع رسیدگی به این قبیل پرونده‌ها به پیشنهاد نماینده موضوع ماده (۳۴) آیین‌نامه یاد شده و تأیید بالاترین مقام دستگاه مورد نظر، در هیئت بدوی استان مربوط یا هیئت متشکل در مرکز دستگاه مورد نظر خواهد بود.

ج) براساس موارد فوق‌الذکر با توجه به ماهیت شغل و نحوه انتصاب شهرداران، این مقامات را نیز می‌توان جزو مدیران شهری تلقی کرد و تعیین مرجع صالح برای رسیدگی به تخلفات آنان را تابع مفاد ماده (۳۴) آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری دانست. به این معنا که مرجع صالح برای رسیدگی به تخلفات اداری شهرداران با پیشنهاد مسئول هماهنگی و نظارت وزارتخانه و تأیید وزیر صورت می‌گیرد. به نظر می‌رسد با عنایت به شرایط انتصاب شهرداران به‌ویژه شهرداران شهرهای با جمعیت بالغ بر ۲۰۰ هزار نفر و مراکز استان‌ها که با حکم وزیر صورت می‌گیرد و شهرداران را در سطح استانداران قرار می‌دهد، بهترین گزینه برای رسیدگی به تخلفات اداری شهرداران، هیئت‌های بدوی رسیدگی به تخلفات کارمندان وزارت کشور مستقر در مرکز وزارتخانه است. ضمن اینکه رسیدگی به تخلفات اداری شهرداران در مرکز وزارتخانه، مانع از بروز حساسیت‌های محلی نسبت به این مقامات خواهد بود.

با توجه به مطالب مذکور در رابطه با لایحه استفساریه می‌توان بنا به صلاحدید، هر یک از دو پاسخ ذیل را ارائه کرد، اگرچه انتخاب نظر دوم اصلح است:

۱. نظر به اینکه استانداری‌ها جزو واحدهای سازمان وزارت کشور هستند لذا پاسخ به شرح زیر است: «هیئت‌های بدوی رسیدگی به تخلفات اداری استانداری‌ها همان هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان وزارت کشور هستند».
۲. با توجه به اینکه در قانون رسیدگی به تخلفات اداری، به تخلفات مدیران در هیئت بدوی مستقر در مراکز وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی رسیدگی می‌شود و شهرداران شهرهای کشور نیز در ردیف مدیران محسوب می‌شوند بنابراین چنانچه نمایندگان مصلحت را در این بدانند که رسیدگی به تخلفات اداری شهرداران در هیئت‌های بدوی مرکز وزارت کشور رسیدگی شود پاسخ به استفسار اخیر «منفی» است. با این عبارت: «رسیدگی به تخلفات شهرداران در صلاحیت هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری مرکز وزارت کشور است».